

9. Oct. 1845

FAKTA

Dato:
9. Oct. 1845

Sidetal:
Dagbog F, side 111-113

Dagbogens placering:
Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.
KKS19997

Trykt udgave:
Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas
Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,
Statens Museum for Kunst 1976, s.
140-141; Jesper Svenningsen (red.):
Seks år af et liv. Johan Thomas
Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,
kunst og kærlighed, København 2018,
s. 374

TRANSSKRIFTION

Rom 9 October 45.

Igaar brød det atter ud imellem Adolf¹, Thorald² og mig, og det med en Voldsomhed, som truede med: at herefter maatte vi være dødelige Fjender. Dog, da jeg bad Adolf tale med mig, og vi med mere Ro gik Sagen igjennem, da fandt jeg, at: kun Misforstaaelser havde gjort hans Yttringer saa hadefulde, som jeg havde troet at de vare. Hvad han havde sagt om Protection forklarede han aldeles fyldestgørende, og, at jeg havde baaret mig kjeltringagtigt ad, tilbagekaldte han, som et Ord, sagt i Vrede. Thorald var ude af sig selv, det skal ikke regnes ham til Last, men da jeg imorges spurgte ham, om vi skulle glemme, hvad der var passeret, mærkede jeg vel, at han kan det ikke ganske. Det er Beskyldningen for Falskhed som er os i Veien, og selv den skulde jeg glemme, naar han vilde erklære: at det Falske, som maatte findes hos mig, var kun, hvad der fandtes hos de fleste Mennesker, naar de imellem tie eller yttre dem svagt, hvor de maaskee ikke burde gjøre saa. Saaledes fortolkede Adolf det, og jeg er tilfreds dermed. Men dette staae endnu uafgjort. Med •112• Adolf talte jeg mig aldeles tilrette, og hvorfor skulle vi ikke kunne det? Naar der ikke paa nogen af Siderne er Skygge af Had, da kan man røre ved de dybeste Saar, man har slaaet hinanden, uden at det gjør ondt. Og saadan gjorde vi, Alt blev gjennemgaaet, og jeg havde den lykkeligste og den ulykkeligste Følelse, jeg har fornummet i Italien, paa een Dag. Har jeg endnu fordret for Meget, naar jeg byder Fred og Forglemmelse [overstreget: paa] for saa godt Kjøb, som jeg her har antydnet. Thorald troer at jeg har hadet ham i mange Aar, som ogsaa, at jeg igaar har sagt: at jeg vilde hevne mig. Det sidste havde, Gud være lovet! Adolf hørt mig sige, og bekræftede: at Thorald havde hørt feil; mine Ord faldt nemlig saa: at jeg kunde glemme alle Drillerier og Uenigheder mellem os her, men havde forgjæves stræbt at glemme, at de havde sagt: jeg var her ved Protection, jeg havde baaret mig kjeltringeagtigt ad imod dem, og, at jeg gik under falsk Flag; og de Ord skal blive hængende. Saaledes sagde jeg, men vilde hellere have sagt, som Meningen var: men de Ord ville blive hængende. [Her troede Thorald at høre: hævnede – hvordan???] De •113• to første Yttringer blev dog som bortdunsted i vor senere Samtale, og den tredie kan det, naar blot Adolf vil sige mig, at Thorald har ikke villet sige mig at være falskere, end alle Mennesker, med Undtagelse af de saare Enkelte, der kunne sige dem frie for nogensinde at have sagt en Løgn, eller at have tiet til Uret. Ordet "hængende" har Thorald misforstaaet og deristedetfor hørt "hævnet", hvorved kommer frem Noget, der for mig er ligesaa latterligt som, at jeg skulde have baaret Nag til ham eller noget Menneske i mange Aar. Hvad jeg har paa Samvittigheden er meest med Hensyn paa mig selv, i mit Forhold til Andre er jeg saa rolig for, at aldrig Falskhed eller Had har skjult sig under Godmodigheds Kaabe; thi, enten er det saa: at jeg er velvillig stemt mod andre Mennesker, eller, jeg er en Skurk – og det sidste falder

mig svært at tro. –

---

¹ Billedhuggeren Jens Adolf Jerichau (1816-1883).

² Malerkammeraten Thorald Læssøe (1816-1878).

Norm 9 October 45.

Jeges brød det alles ind imellem Adalf, Thoral
og mig, og det med en Voldsomhed, som trus
de med: at herefter maatte vi være dadelige
Fjender. Dog, da jeg bad Adalf tale med mig,
og vi mid mere jo gik Sagen igjennem, da
fandt jeg, at: den Misforstaaelse havde gjort
hans Uftringer saa hadfulde, som jeg havde
traet at de var. Hvad han havde sagt om
Protection forklarede han aldeles fyedesteggen
de, og, at jeg have baaret mig Kjælloring agtst
ad, tilhagshalder han, som et Ord, sagt i Krede.
Thoral var inde af sig selv, det skal ikke reg
nes ham til Last, men da jeg i engeres Opmy
te ham, om vi skulle glemme, hvad der var
passeret, mærkede jeg vel, at han havde det ikke
ganske. Det er Beskyldningerne for Falskhed,
som er os i Veien, og selv den skulde jeg glemme,
men han vilde vilde: at det Falske, som
maatte findes hos mig, var kun, hvad der fandtes
hos de fleste Mennesker, naar de imellem to eller
ofte dem sagt, naar de maaskee ikke kunde gjore
saa. Saaledes fortalte Adalf det, og jeg var tilfreds
dermed. Men dette staa endnu i afgjent. Med

Adolf talte til mig aldeles ubetrukket, og hvarfor
skulle vi ikke kenne det? Naar der ikke var
magen af Lidelse og Skizze af Blod, da kan
man sige ved de dybeste Saar, man har slaet
sin ardeu, inden at det gjer ondt. Og naadan
gjorde vi, Alt blev gjennewaaret, og vi havde
den lykkeligste og den uilykkeligste Fælelse, vi
har fornåmet i Stalien, paa een Dag.
Hvar vi endnu fordrer for Meget, naar vi
byder Fæd og Forglemmelse paa for saa godt
Kjød, som vi her har antydet. Therald traer
at vi har hadet ham i mange Aar, som
egsaa, at vi igaar har sagt: at vi vilde hævne
mig. Det sidste havde Gud viere lovet! Adolf
hæit mig rige, og bekræftede: at Therald havde
hæit fejl; mine Ord faldt nemlig saa:
at vi kunde glemme alle Drillerier og
Meningsheder mellem os her, men havde
forjævet at trokke at glemme, at de havde
sagt: vi vare her med Protection, vi havde
haaret mig hieltringe agtigt ad indad duu,
og, at vi gik indre palste Flag; og de Ord
skal blive hengende. Saaledes sagde vi,
men vilde hellere have sagt, som Meningene
saa: men de Ord vill blive hengende. De
her trued Therald at høre: hævne - hvordan???

De første Aftryk bleve dog som det første
 i vor senere Samtale, og den tredje havde
 naar blot Adelf vil sige mig, at Therald har
 ikke villet sige mig at være falsk, end alle
 Mennesker, med Modtagelse af de saare Lu-
 kelte, der kunne sige dem frie for nogen sin-
 de at have sagt en Løgn, eller at have talt
 til Mord. "Gode, hilsende" har Therald
 misforstaaet og der istedet for hørt "kædet",
 hvorved kommer frem Noget, der for mig
 vil ligesaa latterligt som, at jeg skulde have
 haand Nag til ham eller noget Menneske
 i mange Aar. Hvad jeg har paa Samvittig-
 heden er meest med Pleursigne paa mig selv,
 i mit Forhold til Andre er jeg saa rolig
 for, at aldrig Falskhed eller Had har sigt
 sig under Gudmedighedens Naabe; thi, enten
 er det saa: at jeg er uvelillig steent mod en
 and Menneske, eller, jeg er en Skurk - og
 det sidste falder mig svært at tro. -

Rom 13 Oct 1845.

I dag har jeg gjenaaet Moring, og været med ham,
 Jerick og Myrster i Campagnaen indenfor
 Porta S. Sebastiano. Vi vare ved Cecilia ^{etel} ~~Marta~~
 kirke, ved et antik Kirkes, laas der paa